

černá močůvka. Válejí se v ní rozbité láhve, dna hrnců, a olysává tam břicho zdechlého kořte. Nade vším roste dřevoké bejli.

Vojtěch se blíží pozpátku a ze vši síly mští peněženkou do smrdutého bahna. Ohlédne se, a peněženka trčí vzhůru, nabodnutá na lodhu. Zatínaje zuby, aby neomdlel, plazí se podél zdi, zarývá prsty do štěrbin mezi kamením a vyloví peněženkou znovu.

Je mu do pláče a neví co počít. Otevře vrátka a podívá se, že domov je tak blízko, kdežto před chvílí byl tak sám...

Otec spravuje na dvoře rozeschlý sud. Vojtěch překouše trapné otálení, vynáá peněženkou a vyzná se ze svého neštěstí. Pak mlčí a čeká. Ale místo upokojení mu spadne pod nohy slovo jako kámen:

„Osle!“

Vojtěch sklopí hlavu a odvrátí svou hanbu do zahrady za hromadu hlíny. Kusem železa vyhloubí důlek a pochová do něho obtížný dar.

Pak se zdvihne, a krvácející uvnitř neprolitými slzami, dívá se po silnici, která se klikatí jako čeka a ztrácí se až tam, kam se Vojtěch nikdy dosud nedostal. Dvě malé postavičky s uzlíky na rukou se klynačejí na obzoru k zoufání osiřelém.

Vojtěch se za nimi dlouho dívá a postavičky se nehýbají z místa, zasazený vedle silnice jako dva patníky.

Ráno tam byly ještě, s hlavami sehnutými nad nekončnou poutí. Čas mšjel a často je polli dešť a sežehlo slunko, ale postavičky, věčně putující, nikdy nedošly na konec dlouhé silnice. Až jednoho dne se Vojtěch pustil za nimi a dohonil je. Trupy dvou starých vrh, zkroutené a šklebící se, trčely tam nad vyschlou tání.

Vojtěch sáhl do útroh vykotlaného pařezu, ale dlaň, kterou vytáhl, byla smutná a prázdná.

DO MĚSTA

„Však on už ví, zpřímá za nosem!“ smál se otec, když se matka ještě starala, trefí-li František. Františkovi byl vzácný otcův smích a nebyl by jej pokazil za nic na světě; a proto se tvářil statečně a raději se ani nedíval na matku, která ho vždycky zahabovala svou starostlivostí.

„Třicet čtyři - čtyřicet dva,“ říkal si cestou rozměry skleněných tabulek, které měl v městě koupit. Nejprve se šlo přes les a na cestách byly koleje, o kterých si František nikdy nedovedl představit, kdo je tam vryl. Nikdy neviděl, aby jel lesem vůz. Loučka zůstala vzadu i Josef Vybíral, hrající si v kuličky u poslední chalupy, kdežto František měl před sebou vážený cíl.

Přišel na rozcestí a rozvažoval: napravo či nalevo? Doma říkali, aby šel pořád rovnou. Ale jak jít rovnou, když jsou tu dvě cesty, jedna zahýbá vpravo a druhá vlevo, a žádná nejde rovnou? František udělá pár kroků po cestě vlevo, a vrátí se; pak jde po cestě vpravo, a vrátí se. Stojí a rozvažuje, a nebe je nad ním modré a hluboké jako oči lesních panen bez úsměvu. Jde tudý sedlák s rukama v kapsách a dívá se na Františka zkomaravě. František hned vykročí na jednu z cest a tvář se rozhodně, jako by věděl, kam jde. Strčí se za své rozpaký. Ale čím dál tím jde pomaleji. Což není-li to pravá cesta? Konečně potká starou ženu s uzlem trávy a zeptá se jí. Musí se ovšem vrátit, rudý jako krev.

Vyšel z lesa a ocl se uprostřed polí. Obilí stojí vysoko po obou stranách pěšinky a nic se nehne. Všecko tkví v zlatém tichu, které voní sytostí jako požehnaný chléb. Ale modrá barva nebe a modré oči chp mezi obilím vzbuzují ve Františkovi podivnou úzkost svou hlubokostí. Zato vlčí máčky hoří červeně a jsou odhodlaný jako vášně. František trne, jeho bosé nohy tlapkají příliš hlasitě v hortkém prachu. Náhý chlap prý běhá mezi obilím a straší. František neví, čím by mu mohl ublížit, ale děsí se při každém hlasitějším šelestu.

Však obilí se pojednou rozvěřelo a František užíel radniční věž města. Ulice mu zahlomozily vsůtice a František se musil držet zdi, aby ho to nevzalo s sebou. Vyřídil svou věca spěchal rychle odtud a neodpočínal si, dokud neucítil pod nohama chladně zelený dmn. Polo-

žili opatrně sklo na mez a díval se, jak lezou brouci z pórtů země a šplhají po stéblech trávy. „Prohánjí se mezi trávy jako lidé mezi stro- my,“ pomyslí si a zahleděl se s tesknoutou do bezedného nebe. Ale pak se utěšil, vzpomenuv si na domov. Jistě na něho už doma vzpo- mnají a maminka se už dívá na hodiny.

František vzal sklo a vykročil. Trochu ho bolely nohy, ale pak to přešlo. Spěchal, aby se mohl pochubit, že byl sám v městě. Nepoví ovšem, jak se zmyšlil na křižovatce. Nepronradí také nic o modré úzkosti, hluboko tkvící v tichu poli. Tomu by beztoho nikdo nevětil.

František minul ves před lesem a pak už byl na cestách, které dobře znal, ač v lese vždycky padá na člověka jakýsi strach. Věděl však, že má domů na zavolání, a protože se styděl za svůj strach, šel schválně kolem Kaděrova lomu, před kterým ho doma vždycky varovali. Rákosí se nehybně zrcadlilo v temné prohlubni, na jejímž dně ležely lopaty a krompáče oněch lamáčů, kteří přišli jednoho rána ke skále a naši ji zatopenu. Lamáci už dávno umřeli, a lidé si vypravují po- věsti o hloubce zatopeného lomu, avšak přesto svítivá rokleza letních večerů těly koupajících se a ráno plove po hladině smutná potrhaná tráva.

František usedl nad lomem a díval se s bázní do zlověstné vody. Říkají, že je velmi čistá. Několik kroků od kraje prý není tuze hlubo- ko, tam se mohou koupati malé děti. Františkovi se stávalo, když uvi- děl vodu v kaluži, že pocítil žízeň. A teď byl tak zmučen poledním parnem, že jeho celé tělo žíznilo po vodě. Sešel dolů a začal si svlékat šaty. Užel ve vodě svou nahou podobu. Měl pocit hrozné volnosti. Ale jak pokročil blíž, ucouvl před obrazen oblohy, která se ve vodě zachmuřila jakousi pohromou. František se však nepoddal. Šel po- maloučku dál, a když mu bylo nad kolena, sedl si do ní a bil kolem sebe rukama, že se hladina poplašila až k protějším břehům. František zřichl a naslouchal, jak voda pleská o dno. Nebyl mu při- jemný ten zvuk, příliš se podobající živému hlasu, a proto začal znovu bit kolem sebe. Když ho to unavilo, umínil si, že vyzkoumá, jak da- leko se může jít. Míhlo se mu sice: „Kdybych se tak utopil...“, zavrtl to však, neboť se mu pravidelně nevyplňovaly věci, kterými se zabý- val v svých představách. Udělal ještě dva kroky, a najednou měl před očima zelenou mhu. Okamžik ještě nevěřil, a pak zakřičel v nevy- slovné hrůze. Nahoře však už nebylo nic slyšet.

Ode vsi běželi ke Kaděrovu lomu lidé a potom tam přitáhli hasič- skou stříkačku. Františkovy šaty a dvě tabulky skla ležely vedle vody, která nic neprozrazovala. Myslí, že se jim podaří trochu vody vy- pumpovat, a střídali se při práci. Pumpoval silný kovář, a chvíli pum- poval i Františkových otec, stolař se zástěrou postříkanou od žluté barvy. Nakonec pumpovala i Františkova matka, ale muž ji brzo zahnal, protože si pořád utírala oči zástěrou.

Leč vody neubývalo, i začali hledat dlouhým hákem. Stolař byl bládný, ale nesmírně pozorný, kdežto jeho žena usedavě plakala, oče- vajíč objevení synkovy mrtvolky.

Vyráhlí ho za vlasy a položili na pošlapanou trávu. Stolař stál vza- du, matka však klečela u Františka a s novou bolestí, čím dál tím roz- dravější, se opět a opět ujišťovala, že je vskutku mrtev. I zatlačila synkovi oči, v kterých utkvěla naplno modrá úzkost, tentokrát ne- zapíraná.